

Προβλ. τὰ κυνηγός - κυνηγέτης, ξεναγός - ξεναγέτης, ποδηγός - ποδηγέτης, στρατηγός - στρατηγέτης, χορηγός - χορηγέτης, ἅτινα ἐνισχύουσι τὰ λεγθέντα περὶ ταυτότητος τῆς σημασίας τῶν ἀρχηγός - ἀρχηγέτης¹.

Συνώνυμα τέλος πρὸς τὴν λ. ἀρχηγός δηλοῦντα ὑπεροχήν, ἐξουσίαν, παραθέτει ὁ M. Alex. Pillon, Synonymes grecs, σελ. 172-173, προβλ. καὶ Ἄ. Κοραῆ, Λεξ. ἀντιθ. λέξεων, σελ. 15.

Περαίνοντες σημειοῦμεν ὅτι πλῆθος κυρίων ὀνομάτων ἔχει ὡς α' ἢ β' συνθετικὸν τὸ α' ἢ τὸ β' συνθετικὸν τῆς λ. ἀρχηγός ἢ ἐτυμολογεῖται ἐκ τούτων. Προβλ. ὀνόματα ἀρχόμενα ἐκ τῆς ρίζης ἀγ-, ἦγ-, ἀρχ-². Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ ὄνομα Ἀγήσαρχος - Ἡγήσαρχος, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀντιστροφὴν τῆς λέξεως ἀρχηγός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἐν τοῖς πρόσθεν παρηκολουθήσαμεν τὴν λέξιν ἀρχηγός καὶ τὴν συνώνυμον ταύτης ἀρχηγέτης ἐν τῇ καθόλου ἑλληνικῇ γραμματεῖα προσπαθήσαντες ὅπως ἀναλύσωμεν τὴν ἔννοιαν καὶ διακριβώσωμεν τὴν σημασίαν αὐτῶν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα συγγραφεῦσιν. Ἐπίσης ἐξητάσαμεν ἀκροθιγῶς συγγενεῖς πρὸς αὐτὰς λέξεις. Ἐκ τῆς ἐν γένει ἐξετάσεως ταύτης δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.

1. Αἱ σημασίαι τῶν λέξεων ἀρχηγός καὶ ἀρχηγέτης συμπίπτουσι κατὰ βάσιν.

2. Ἡ λ. ἀρχηγός, ἄρα καὶ ἡ λ. ἀρχηγέτης, σημαίνουσι πάντοτε τὸ πρῶτον εἶναι, εἴτε κατὰ χρόνον, εἴτε κατὰ τὴν τάξιν.

3. Συγκεκριμένως ὑπὸ τὰς λέξεις ταύτας δύναται νὰ νοεῖται :

α') Χρονικῶς.

Ὁ πρῶτος ἀρχόμενος ἢ ἐναρξάμενός τινος καὶ οὕτω τὴν ὥθησιν ἢ τὸ παράδειγμα πρὸς τοῦτο δίδων, ἄλλων ἀκολουθούντων. Ὁ πρῶτος εὐρών, ποιήσας τι. Ὁ ἰδρυτής, ὁ τὰς βάσεις, τὰς ἀρχὰς θείς. Ὁ δημιουργός τινος. Ὡς ἐπίθετον, ὁ ἀρχικός, εἰσαγωγικός, εἰσάγων, ἐναρξόμενος ἢ ἐναρξάμενος.

Ὁ πρῶτος ἐν τῷ γένει, ὁ πρόγονος, ὁ γενάρχης μιᾶς οἰκογενείας,

1. Προβλ. καὶ Pierre Chantraine, Études sur le vocabulaire grec, σελ. 31-96. Ἴδ. καὶ E. Risch, ἐν Gnomon, 29 (1957), σελ. 581 κ.έ.

2. Ἴδ. Pape's, Handwörterb. der gr. Sprache III, Wörterb. der gr. Eigennamen, neu bearbeitet von G. E. Benseler, Erste Hälfte.

ἐξ οὗ αὕτη προέρχεται, ἢ ἐνὸς γένους, ἐξ οὗ τοῦτο ἄρχεται, ὁ ἰδρυτής τοῦ γένους, λατιν. auctor generis.

Περαιτέρω ὁ προστάτης τοῦ γένους ἢ τῆς πόλεως, ὁ πολιοῦχος, ὁ ἐπώνυμος ἦρωσ. Ὁ ἦρωσ κτίστης, οἰκιστής.

Ὁ πρωταίτιος, ὁ πρωτουργός, ὁ ἐμπνευστής πράγματός τινος.

Ὁ αἴτιος, ὁ ἐξ οὗ τι προέρχεται καὶ πηγάζει, ὁ πρόξενος καλοῦ ἢ κακοῦ, λατ. auctor.

Ὡς ἐπίθετον, ὁ τὴν ἀφορμὴν, τὴν ὄψιν πρὸς τι δίδων, ἢ γενεσιουργὸς αἰτία, ἢ πρώτη ἀρχή, τὸ ἐξ οὗ τι ἄρχεται.

Τέλος, φιλοσοφικῶς (ἀρχηγὸς παρὰ Πλάτωνι), ὡς ἐπίθετον, ἢ πρώτη ἢ τὴν ἀρχὴν διδοῦσα δύναμις.

β') Τακτικῶς.

Ὁ ἡγεμών, ὁ δυνάστης, ὁ ἀνώτατος ἡγέτης, ὁ ἄρχων. Ὁ ἐπὶ θρόνου βασιλικῶς καθήμενος. Ὡς ἐπίθετον, βασιλικός, ἡγεμονικός. Ὁ ἡγούμενος, ὁ προεξάρχων, ὁ προϊστάμενος, ὁ ὑπερέχων. Ἐν γένει, ὁ κατὰ τὴν τάξιν πρῶτος, ὁ ἐξουσίαν ἔχων, λατ. dux, princeps. Ὡς ἐπίθετον, πρῶτος τῆ τάξει. Πρωτεύων. Κυριώτατος, σπουδαιότατος, βασιικός.

Τ' ἀνωτέρω δύνανται νὰ νοοῦνται εἴτε στατικῶς (κυρίως τακτικὴ ἐρμηνεία), εἴτε κινητικῶς, ὅποτε προστίθεται ἡ ἔννοια τοῦ ὀδηγεῖν.

4. Αἱ λ. ἀρχηγός-ἀρχηγέτης προσδιορίζονται ὑπὸ ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ ἔχουσι σχεδὸν κατὰ κανόνα χρονικὴν σημασίαν, ὑπὸ συγκεκριμένου δὲ τακτικὴν.

5. Ὁ χωρισμὸς τῶν ἐννοιῶν εἰς τακτικὰς καὶ χρονικὰς εἶναι συμβατικός, ἅτε παρουσιαζομένων παρὰ τὰς τακτικὰς σημασίας τῆς λέξεως χρονικῶν στοιχείων, περισσότερον δὲ τ' ἀνάπαλιν.

6. Ἐν γένει ἡ χρονικὴ ἐρμηνεία ὑπερτερεῖ εἰς συχνότητα περιπτώσεων τῆς τακτικῆς. Ἀπὸ τοῦ Πολυβίου καὶ ἐντεῦθεν ἡ προτίμησις τῆς χρονικῆς ἐρμηνείας εἶναι λίαν ἐμφανής.

7. Ὁμοίως τὸ ἀρχηγός ὑπερτερεῖ εἰς συχνότητα περιπτώσεων τοῦ ἀρχηγέτης.

8. Τὸ ἀρχηγέτης ἀπεναντίας χρησιμοποιεῖται πολὺ συχνότερον τοῦ ἀρχηγός ὡς λατρευτικὸν ἐπίθετον.

9. Τ' ἀνωτέρω συμπεράσματα ἰσχύουσι τόσον διὰ τὴν κλασσικὴν ὅσον καὶ διὰ τὴν μετακλασσικὴν ἐποχὴν, χωρὶς ν' ἀποκλείωνται παραλλαγáι, ποικίλλουσαι κατὰ συγγραφεῖς.